

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 63/2019-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. októbra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Marcel Mašan, s. r. o., Školská 257, Veľký Slavkov, v mene ktorej koná advokát JUDr. Marcel Mašan, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Poprad sp. zn. 10 Er 76/2016 zo 17. októbra 2017 a uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 CoE 8/2018 z 20. februára 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 21. mája 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 Er 76/2016 zo 17. októbra 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 CoE 8/2018 z 20. februára 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľky bola pôvodne pridelená sudkyňi spravodajkyňi Ľudmile Gajdošíkovej, ktorej funkčné obdobie sudcu ústavného súdu skončilo 16. februára 2019. V zmysle čl. X ods. 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 zo 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh“) bola táto vec s účinnosťou od 16. októbra 2019 prerozdelená a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Strakovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu prejednaná a rozhodnutá v treťom senáte ústavného súdu v zložení Mojmír Mamojka (predseda senátu), Martin Vernarský a Peter Straka (sudca spravodajca).

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd rozsudkom sp. zn. 17 Cpr 177/2014 z 13. marca 2015 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 19 CoPr 4/2015 z 29. septembra 2015 zaviazal žalované Gymnázium Poprad zaplatiť sťažovateľke sumu 6 449,04 € s príslušenstvom. Uvedená suma bola určená ako súčet súm priemerného zárobku sťažovateľky v zmysle zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce

v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“) v spojení so zákonom č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 553/2003“).

4. Zo sťažnosti a z jej príloh ďalej vyplýva, že Gymnázium Poprad zaplatilo sťažovateľke priznanú sumu, avšak ako zamestnávateľ z tejto sumy vykonalo zákonom stanovené zrážky podľa Zákonníka práce, zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

5. Sťažovateľka následne podala na okresnom súde návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému (Gymnázium Poprad) o vymoženie sumy 1 944,83 € s príslušenstvom. Povinný podal námietky povinného proti exekúcii, v ktorých namietal, že v danom prípade išlo o náhradu hrubej mzdy a že ako zamestnávateľ bol povinný vykonať zákonné zrážky.

6. Okresný súd napadnutým uznesením námietkam povinného proti exekúcii vyhovel, keď sa stotožnil s jeho argumentáciou o povinnosti vykonať zrážky zo mzdy.

7. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil, keď si osvojil jeho odôvodnenie a v plnom rozsahu naň odkázal.

8. Sťažovateľka pred ústavným súdom v stručnosti namieta, že okresný súd a krajský súd jej odmietli poskytnúť ochranu vo vzťahu k majetku, ktorý jej bol priznaný právoplatným a vykonateľným rozhodnutím súdu.

9. Sťažovateľka svoju ústavnú sťažnosť doplnila podaním z 27. júna 2018, v ktorom opäť veľmi stručne uviedla, že *„jej nárok mal byť posudzovaný v súlade s ustanovením Zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov“*, a teda *„súd porušil*

základnú ústavnú zásadu juna novit curia, keď súd rozhodoval podľa Zákonníka práce a nie podľa lex specialis Zákona č. 553/2003 Z. z. “.

10. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo na ochranu vlastníctva zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu v Poprade č. 10Er/76/2016-67 zo dňa 17. 10. 2017 a uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7CoE/8/2018-81 zo dňa 20. 2. 2018 bolo porušené právo.

Uznesenie Okresného súdu v Poprade č. 10Er/76/2016-67 zo dňa 17. 10. 2017 sa zrušuje a vec vracia Okresnému súdu v Poprade na ďalšie konanie.

Uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7CoE/8/2018-81 zo dňa 20. 2. 2018 sa zrušuje a vec vracia Krajskému súdu SR na ďalšie konanie.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľke primerané finančné zadostučinenie vo výške 2 000, €, ktoré sú Okresný súd v Poprade a Krajský súd v Prešove povinní spoločne a nerozdielne vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

Okresný súd v Poprade a Krajský súd v Prešove sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľkám trovy konania...“

II.

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

12. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok

vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

14. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok...

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

16. Ústavný súd si pri výklade základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

17. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde (III. ÚS 331/04, III. ÚS 156/06). Tomuto oprávneniu zodpovedá

povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

18. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Ak ide o argument, ktorý je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06, II. ÚS 449/2015).

II.A K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením okresného súdu

19. Ústavný súd vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti odkazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, v zmysle ktorého má sťažovateľ právo domáhať sa ochrany práv a slobôd pred ústavným súdom iba v prípade, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd.

20. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje.

21. Keďže sťažovateľka mala možnosť domáhať sa nápravy tvrdeného porušenia svojich práv na krajskom súde v rámci odvolacieho konania a krajský súd sa mohol a mal zaoberať všetkými ňou prezentovanými námietkami, ústavný súd vo vzťahu k namietanému

porušení práv sťažovateľky napadnutým uznesením okresného súdu nemá právomoc na takéto preskúmanie (I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05).

22. Ústavný súd preto časť ústavnej sťažnosti smerujúcu proti napadnutému uzneseniu okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.B K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením krajského súdu

23. Sťažovateľka, ktorá je v konaní pred ústavným súdom kvalifikovane právne zastúpená, vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu v stručnosti namieta, že krajský súd jej odmietol poskytnúť ochranu vo vzťahu k majetku, ktorý jej bol priznaný právoplatným a vykonateľným rozhodnutím súdu.

24. Pokiaľ ide časť ústavnej sťažnosti smerujúcu proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, ústavný súd v prvom rade konštatuje, že v zmysle svojej ustálenej judikatúry nie je súdom vyššej inštancie, ktorý by rozhodoval o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd preto zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 360/08, II. ÚS 491/2017, III. ÚS 48/2019).

25. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol: *«8. Len na zdôraznenie správnosti napadnutého uznesenia je potrebné poukázať, že rozsudkom Okresného súdu Poprad zo dňa 13.3.2015 č.k. 17Cpr/17/2014 - 111 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 29.9.2015 vydaným vo veci 19CoPr/4/2015 priznaná suma 6.449.04 Eur predstavovala náhradu mzdy priznanej oprávnenej v súvislosti*

s neplatným skončením pracovného pomeru za obdobie 9 mesiacov od 1.9.2012 do 31.5.2013. Nešlo teda o zaplatenie prísudku pevnej finančnej čiastky, ale o náhradu mzdy. V súvislosti s neplatným skončením pracovného pomeru Zákonník práce účinný do 31.12.2012 v ustanovení § 79 ods. 1 ukladal zamestnávateľovi povinnosť poskytnúť zamestnancovi náhradu mzdy v sume jeho priemerného zárobku.

9. Podľa ustanovenia § 134 ods. 1 Zákonníka práce účinného do 31.12.2012 priemerný zárobok na pracovno-právne účely (ďalej len „priemerný zárobok“) zisťuje zamestnávateľ zo mzdy zúčtovanej zamestnancovi na výplatu v rozhodujúcom období a z obdobia odpracovaného zamestnancom v rozhodujúcom období. V zmysle ustanovenia § 135 tohto právneho predpisu sa priemerný zárobok zamestnanca za rozhodujúce obdobie zisťoval z hrubej mzdy.

10. Oprávnenej priznaná suma 6.449,04 Eur predstavovala náhradu mzdy v hrubom, z ktorej jej zamestnávateľ musel vykonať zrážky v súlade s ustanovením § 131 ods. 1 Zákonníka práce. Aj keď ustanovenie § 131 ods. 1 Zákonníka práce hovorí o zrážkach zo mzdy zamestnanca, uvedené ustanovenie sa vzťahuje rovnako aj na náhradu mzdy, čo nepochybne vyplýva z ustanovenia § 132 Zákonníka práce.

11. Keďže vykonanie zákonných zrážok povinným ako zamestnávateľom oprávnenej z prisúdenej náhrady mzdy vo výške 6.449,04 Eur bolo správne odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 CSP uznesenie ako vecne správne potvrdil.»

26. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti sťažovateľky a napadnutého uznesenia krajského súdu konštatuje, že sťažovateľka uvedené právne závery krajského súdu vo svojej ústavnej sťažnosti žiadnym ústavnoprávne relevantným spôsobom nespochybnila. S ohľadom na sťažnostnú argumentáciu sťažovateľky tak nemožno napadnuté uznesenie krajského súdu považovať za svojvoľné či arbitrárne, a teda také, ktoré by bolo v rozpore s jej základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

27. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu taktiež vyplýva, že v danom prípade nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a jej práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1

dodatkového protokolu, keďže zásah do týchto jej práv je predpísaný zákonom (pozri bližšie citovanú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu), predmetný zásah sleduje legitímny cieľ (všeobecný záujem na platení daní a odvodov) a je tomuto cieľu už na prvý pohľad primeraný.

28. Pokiaľ sťažovateľka v doplnení svojej ústavnej sťažnosti namieta to, že okresný súd a krajský súd nerozhodovali podľa zákona č. 553/2003 Z. z., ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka mohla túto svoju námietku uplatniť v odvolacom konaní pred krajským súdom. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou a nemôže nahrádzať úlohu všeobecných súdov. Pokiaľ sťažovateľ alebo sťažovateľka v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohli predniesť, ale nepredniesli v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08, II. ÚS 462/2012).

29. Ústavný súd preto časť ústavnej sťažnosti smerujúcu proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie a podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

30. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími v nej uvedenými nárokmi nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. októbra 2019

Mojmír Mamojka
predseda senátu